

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Sžrk/12/2018
Identifikačné číslo spisu: 4016200442
Dátum vydania rozhodnutia: 24.07.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Milučký
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:4016200442.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Milučkého a z členov senátu JUDr. Moniky Válašikovej, PhD. a JUDr. Eriky Čanádyovej, v právnej veci žalobcu: Z. A., nar. XX. XX. XXXX, bytom Ž. XXXX/X, I., právne zastúpená: LawService, s.r.o., so sídlom Stráž 3/223, Zvolen, IČO 36 861 723, proti žalovanému (sťažovateľovi): Okresný úrad Nitra, odbor opravných prostriedkov, referát katastra nehnuteľností, Štefánikova trieda 69, Nitra, za účasti: Poľnohospodárska Pôda s.r.o., so sídlom Sibírska 55, Bratislava, IČO: 44 138 369, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. OU-NR-OOP5-2016/013821-2, Vb 17/2016-2 zo dňa 8. marca 2016, o kasačnej sťažnosti proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č.k. 26S/13/2016-60 zo dňa 29. marca 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 26S/13/2016-60 zo dňa 29. marca 2018 z r u š u j e a v e c m u v r á c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I. Konanie na správnom súde

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Nitre podľa § 191 ods. 1 písm. c/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil oznámenie žalovaného č. OU-NR-OOP5-2016/013821-2, Vb 17/2016-2 zo dňa 8. marca 2016 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V zostávajúcej časti žalobu zamietol. Krajský súd z obsahu administratívneho spisu zistil, že žalovaný podaním pod č. OU-NR-OOP5-2016/013821-2, Vb 17/2016-2 zo dňa 8. marca 2016 žalobcovi oznámil, že jeho odvolanie proti rozhodnutiu zo dňa 29. decembra 2015 bolo podané oneskorene. Uviedol, že rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu č. V 5473/2015-178 zo dňa 13. novembra 2015 bolo adresované obom účastníkom konania doporučené do vlastných rúk, pričom žalobcom bolo fyzicky prevzaté dňa 17. decembra 2015. Poukázal na ustanovenie § 24 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) s tým, že rozhodnutie zo dňa 13. novembra 2015 bolo žalobcovi ako účastníkovi konania v zmysle tohto zákonného ustanovenia právne doručené dňa 10. decembra 2015 fikciou doručenia (prvý pokus o doručenie zásielky bol vykonaný dňa 4.

decembra 2015, druhý pokus o doručenie spolu s uložením zásielky na pošte dňa 7. decembra 2015, nevyzdvihnutie zásielky do troch dní od uloženia - deň 10. decembra 2015), hoci si žalobca fyzicky prevzal rozhodnutie dňa 17. decembra 2015. V oznámení ďalej uviedol, že dňa 29. decembra 2015 (utorok) odovzdal žalobca na poštovú prepravu na doručenie žalovanému odvolanie proti rozhodnutiu č. V 5473/2015-178 zo dňa 13. novembra 2015. Zo všetkých uvedených skutočností vyplýva, že odvolanie proti rozhodnutiu zo dňa 13. novembra 2015 bolo podané oneskorene, pretože bolo správnemu orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, zaslané na poštovú prepravu a doručené po márnom uplynutí zákonnej 15-dňovej lehoty.

2. V závere oznámenia žalovaný uviedol, že preskúmal podané odvolanie žalobcu proti rozhodnutiu zo dňa 13. novembra 2015 v zmysle ustanovenia § 60 správneho poriadku a dospel k záveru, že podanie oneskoreného odvolania zo dňa 29. decembra 2015 doručené správnemu orgánu dňa 30. decembra 2015 neodôvodňuje obnovu konania, ani zmenu alebo zrušenie rozhodnutia mimo odvolacieho konania.

3. Krajský súd ako rozhodujúcu okolnosť hodnotil skutočnosť vyplývajúcu z doručky pripojenej k rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa zo dňa 13. novembra 2015, a to, že k reálnemu prevzatíu zásielky s rozhodnutím zo strany žalobcu došlo dňa 17. decembra 2015, teda v úložnej dobe na prevzatie zásielky. Doručka v tomto prípade preukazuje, že došlo k reálnemu fyzickému prevzatíu zásielky žalobcom. Krajský súd poukázal na novšiu judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. rozhodnutia v konaní pod sp.zn. 3Sžp/6/2013 zo dňa 17. septembra 2013, sp.zn. 4Sžo/67/2014 zo dňa 6. októbra 2015, sp.zn. 4Sžo/85/2015 zo dňa 1. marca 2016, sp.zn. 3Sžo/101/2015 zo dňa 30. marca 2016, 6Sžo/81/2015 zo dňa 25. januára 2017), z ktorej vyplýva uprednostnenie faktického doručenia zásielky pred fiktívnym doručením v zmysle ustanovenia § 24 ods. 2 správneho poriadku v znení účinnom do 30. júna 2017 s akcentom na princíp právnej istoty adresátov. Zároveň konštatoval, že k aplikácii ustanovení náhradného doručenia môže dôjsť iba v prípade, že nedošlo k reálnemu doručeniu. Doručenie je skutkovou otázkou. V danom prípade doručenie, a to náhradné doručenie a aj reálne doručenie preukazuje jedna a tá istá doručka. Z doručky je zrejmé, že došlo ku konkurencii spôsobov doručovania zásielky tým, že v priebehu odbernej lehoty si adresát zásielku reálne prevzal. Pokiaľ doručka, z ktorej správny orgán vychádza preukazuje súčasne reálne doručenie, správny orgán už skutočnosti týkajúce sa náhradného doručenia neskúma. Náhradné doručenie je iba subsidiárnym prostriedkom doručovania písomností, jeho okolnosti musia byť vždy riadne preukázané, spravidla vyžaduje ďalšie dokazovanie. V prípade, že adresát zásielky, v tomto prípade žalobca, si zásielku osobne prevezme na pošte, je vylúčené aplikovať inštitút náhradného doručenia. Takýto postup by bol v rozpore s účelom a zmyslom ustanovenia upravujúceho inštitút náhradného doručenia, ako aj v rozpore s princípom právnej istoty.

4. Vzhľadom na čiastočný úspech žalobcu v konaní, rozhodol správny súd o nároku na náhradu trov konania v prospech žalobcu, keď mu priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50% voči žalovanému s poukazom na § 167 ods. 1 SSP. Ďalšiemu účastníkovi súd náhradu trov konania nepriznal.

II.

Kasačná sťažnosť

5. Proti právoplatnému rozsudku krajského súdu podal žalovaný v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť a žiadal, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a podľa povahy vecí vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastavil s poukazom na § 462 ods. 1 SSP. Mal za to, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil, a že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

6. K judikatúre najvyššieho súdu, na ktorú vo svojom rozhodnutí poukazoval krajský súd, sťažovateľ uviedol, že dva z piatich menovaných rozsudkov neboli vynesené v čase vydania preskúmaného oznámenia žalovaného. Tiež poukázal na to, že aj samotný najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach konštatoval, že judikatúra najvyššieho súdu nebola vo veci uplatnenia fikcie doručenia v zmysle § 24 ods. 2 správneho poriadku jednotná.

7. Sťažovateľ poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Sžd/5/2013, v ktorom sa najvyšší súd nestotožnil so záverom krajského súdu, že pokiaľ žalobca zásielku reálne prevzal, nie je možné aplikovať fikciu doručenia. Tiež argumentoval názorom Najvyššieho správneho súdu Českej republiky vyjadreným v rozhodnutí sp.zn. 4As/67/2005 z 30. novembra 2006, podľa ktorého citované ustanovenie správneho poriadku spája vznik danej fikcie s márnym uplynutím trojdennnej lehoty, behom ktorej nedôjde k vyzdvihnutiu zásielky, a nie s nevyzdvihnutím si zásielky vôbec.

8. Sťažovateľ uviedol, že úpravou tzv. náhradného doručovania zákonodarca sledoval cieľ a účel odstrániť určité prípady právnej neistoty spôsobenej bezdôvodným nepreberaním zásielok adresátom a zabrániť snahám spôsobiť prierahy v konaní. Podmienkou vzniku fikcie doručenia písomnosti je zachovanie predpísaného postupu doručovateľom, a to, aby sa adresát, ktorý nebol doručovateľom zastihnutý, v mieste doručenia zdržiaval. Žalobca nenamietal, že by sa v mieste doručenia v čase doručovania nezdržiaval, a preto táto skutočnosť nie je v tomto konaní sporná.

9. Sťažovateľ zdôraznil, že k legislatívnej zmene v znení § 24 ods. 2 správneho poriadku ohľadom fikcie doručenia, tak aby bol plne zohľadnený skutočný deň prevzatia uloženej písomnosti na pošte, došlo až novelou vykonanou zákonom č. 149/2017 Z.z. s účinnosťou od 1. júla 2017. V dôvodovej správe k uvedenému zákonu sa uvádza, že súčasná právna úprava fikcie doručenia do vlastných rúk je voči občanom Slovenskej republiky - ako adresátom písomností správnych orgánov - nespravodlivá, a to najmä z dôvodu, že v prípade ak si občan vyzdvihne na pošte písomnosť, napr. 18. deň od uloženia, má sa právne za to, že mu bola písomnosť doručená už tretí deň lehoty, a teda napríklad v prípade všeobecnej odvolacej lehoty podľa správneho poriadku v dĺžke 15 dní mu vlastne plynie v správnom konaní posledný deň lehoty na podanie odvolania voči prvostupňovému rozhodnutiu správneho orgánu. Ďalej bolo v dôvodovej správe uvedené, že v prípade prevzatia uloženej písomnosti na pošte sa bude považovať za deň doručenia deň reálneho prevzatia tejto písomnosti na pošte (čo sa pred novelou po troch dňoch od uloženia u občanov nezohľadňovalo, a to aj v prípade, ak si adresát zásielku počas uloženia na pošte prevzal).

10. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti namietal, že krajský súd sa nevysporiadal so skutočnosťou, že žalobca nebol pri spísaní a podaní správnej žaloby v predmetnej veci zastúpený advokátom v zmysle § 49 ods. 1 SSP. Zdôraznil, že zo žaloby, ktorá bola doručená žalovanému na vyjadrenie, je nepochybné, že bola spísaná priamo žalobcom, ktorý túto podal bez zastúpenia advokátom, ako to obligatórne vyžaduje ustanovenie § 49 ods. 1 SSP.

11. Žalovaný tiež namietal, že krajský súd sa v odôvodnení rozsudku nevysporiadal so zrejmom skutočnosťou, že vrátenie veci žalovanému na ďalšie konanie je nevykonateľné z dôvodu, že pôvodný predávajúci v konaní č. V 5473/2015 už nie je vlastníkom predmetných nehnuteľností pôvodne vedených na rôznych listoch vlastníctva v katastrálnom území P. a B., pričom aktuálnymi vlastníkmi predmetných nehnuteľností sú Jaguar Land Rover Slovakia s.r.o., ako aj MH Invest, s.r.o. a Prologis Slovak Republic XXXIII s.r.o. Tiež namietal, že aktuálni vlastníci predmetných nehnuteľností neboli účastníkmi súdneho konania v prejednávanej veci.

12. Ďalej uviedol, že vzhľadom na absenciu právneho názoru správneho súdu ohľadom uvedenej právnej zmeny sťažovateľovi nie je zrejmé, či má v ďalšom konaní konať aj s novými vlastníkmi predmetných nehnuteľností a ako možno rozhodnúť o odvolaní odvolateľa (žalobcu v konaní sp.zn. 26S/13/2016) po tom, čo následne došlo k podstatnej zmene skutkového a právneho stavu.

13. Žalovaný tiež v kasačnej sťažnosti namietal nesprávne označenie žalovaného v napadnutom

rozsudku. Správne mal byť žalovaný označený ako Okresný úrad Nitra, odbor opravných prostriedkov, referát katastra nehnuteľností, nakoľko štátnu správu vykonáva odbor okresného úradu alebo organizačný útvar odboru okresného úradu.

III.

Právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) sa najprv zaoberal formálnymi náležitosťami kasačnej sťažnosti a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je podaná včas (§ 443 ods. 2 písm. a/ SSP), osobou oprávnenou podať kasačnú sťažnosť (§ 442 ods. 1 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustná (§ 439 ods. 1 SSP) a obsahuje všetky zákonom predpísané náležitosti (§ 445 ods. 1 SSP).

15. Následne kasačný súd preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 SSP, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania, keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk, podľa § 137 ods. 4 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

16. Podľa § 3 ods. 1, 2, 4, 5 správneho poriadku správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností.

Správne orgány sú povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, zúčastnenými osobami a inými osobami, ktorých sa konanie týka a dať im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia, a uplatniť svoje návrhy. Účastníkom konania, zúčastneným osobám a iným osobám, ktorých sa konanie týka musia správne orgány poskytovať pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpeľi v konaní ujmu.

Správne orgány sú povinné svedomite a zodpovedne sa zaoberať každou vecou, ktorá je predmetom konania, vybaviť ju včas a bez zbytočných prieťahov a použiť najvhodnejšie prostriedky, ktoré vedú k správne vybaveniu veci. Ak to povaha veci pripúšťa, má sa správny orgán vždy pokúsiť o jej zmierne vybavenie.

Správne orgány dbajú na to, aby konanie prebiehalo hospodárne a bez zbytočného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb.

Rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Správne orgány dbajú o to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely.

17. V predmetnej právnej veci bola spornou otázkou doručenia rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa č. V 5473/2015-178 zo dňa 13. novembra 2015 žalobcovi.

18. Podľa § 24 ods. 1 správneho poriadku sa dôležité písomnosti, najmä rozhodnutia, doručujú do vlastných rúk adresátovi alebo osobe, ktorá sa preukáže jeho splnomocnením na preberanie zásielok.

19. Ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel (§ 24 ods. 2 správneho poriadku).

20. Posledná veta § 24 ods. 2 správneho poriadku predstavuje výnimku zo zásady, že doručenie pôsobí až od okamihu, keď sa písomnosť dostala do rúk adresáta. Bez ohľadu na to, či sa adresát o uložení úradnej zásielky na pošte fakticky dozvedel alebo nedozvedel, zo zákona vyplýva, že uplynutím tejto zákonnej lehoty sa má za to, že mu bola písomnosť doručená - ide o právnu fikciu doručenia

písomnosti.

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky z administratívneho spisu žalovaného č. V 5473/2015 zistil, že rozhodnutie Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru č. V 5473/2015-178 zo dňa 13. novembra 2015 bolo žalobcovi doručované prostredníctvom pošty Bratislava 57. Prvý pokus o doručenie s výzvou na opakované doručenie sa uskutočnil dňa 4. decembra 2015 (piatok). Opakované doručenie bolo u žalobcu vykonané dňa 7. decembra 2015 (pondelok), keďže bolo neúspešné, zásielka bola v ten istý deň (7. decembra 2015) uložená na pošte.

22. Išlo o doručovanie v správnom konaní, preto bolo potrebné postupovať podľa ustanovenia § 24 ods. 2 správneho poriadku, podľa ktorého ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel (fikcia doručenia).

23. Z uvedeného vyplýva, že na uplatnenie fikcie doručenia musia byť kumulatívne splnené nasledovné podmienky:

- adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, nebol zastihnutý,
- v mieste doručenia sa zdržiava,
- doručovateľ vhodným spôsobom adresáta upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu,
- nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný.

24. V predmetnej právnej veci nebolo sporné, že žalobca nebol v uvedené dni zastihnutý, bol poučený doručovateľom o opakovanom doručení, a aj tento pokus o doručenie zostal bezvýsledný. V konaní bolo zároveň jednoznačne preukázané, že žalobca sa v mieste doručenia zdržiaval, a to nielen v dňoch 4. decembra 2015 a 7. decembra 2015, ale aj 8. decembra 2015, 9. decembra 2015, a 10. decembra 2015, kedy mal reálnu možnosť vyzdvihnúť si zásielku na pošte.

25. Trojdňová úložná lehota začína plynúť dňom, ktorý nasleduje po upovedomení adresáta o uložení písomnosti. Ide o zákonnú lehotu, ktorú správny orgán nemôže predĺžiť. Táto procesná lehota končí uplynutím posledného dňa lehoty. Účinky fikcie doručenia nastanú len za predpokladu, že adresát mal reálnu možnosť písomnosť si v tejto 3-dňovej lehote vyzdvihnúť, ale tak neurobil. Účelom tejto lehoty je dať adresátovi nielen teoretickú ale aj reálnu možnosť písomnosť si v rámci jej plynutia vyzdvihnúť, a tak predísť fikcii doručenia. Úpravou tzv. náhradného doručovania zákonodarcia nepochybne sledoval cieľ a účel odstrániť určité prípady právnej neistoty spôsobenej bezdôvodným nepreberaním zásielok adresátom a zabrániť snahám spôsobiť prieťahy v konaní alebo dokonca zmariť konanie (pozrite aj rozsudok NS SR 2 Cdo 33/2005, 4 Sž 35/2002).

26. Zdržiavaním sa adresáta v mieste doručenia treba rozumieť prípad, ak sa adresát v čase doručenia zásielky zdržiava na území obce (mesta), v ktorej má bydlisko (t.j. nie je mimo obce alebo mesta na dovolenke, na liečení, na pracovnej ceste a podobne), teda ak má reálnu možnosť oboznámiť sa s oznámeniami doručovateľa urobenými v zmysle § 24 ods. 2 správneho poriadku. Ak sa adresát písomnosti, ktorá sa mala doručiť do vlastných rúk, v mieste doručenia nezdržiaval, neboli splnené podmienky uvedené v § 24 ods. 2 správneho poriadku na uloženie písomnosti na pošte (napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 8Sžo/2/2007 zo 16.novembra 2007, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. I. ÚS 119/07-22 zo dňa 27. septembra 2007).

27. Kasačný súd preto s ohľadom na uvedené dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná a žalovaný postupoval procesne úplne správne, keď sa s odvolaním žalobcu zo dňa 29. decembra 2015 vysporiadal zaslaním oznámenia č. OU-NR-OOP5-2016/013821-2, Vb 17/2016-2 zo dňa 8. marca 2016, ktorým žalobcu oboznámil s tým, že jeho odvolanie proti rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa

bolo podané oneskorene.

28. Kasačný súd nemôže opomenúť, že v danom prípade dospel k rozdielnemu záveru, ako už bol vyslovený vo veciach totožných účastníkov o zhodných právnych otázkach, a to v jeho rozsudkoch sp.zn. 10Sžrk/13/2018 a 10Sžrk/7/2018 zo dňa 21. novembra 2018, ako aj sp.zn. 10Sžrk/10/2018, sp.zn. 10Sžrk/5/2018 a sp.zn. 10Sžrk/4/2018 zo dňa 30. januára 2019, sp.zn. 3Sžrk/5/2018 zo dňa 17. apríla 2019, sp.zn. 10Sžrk/22/2018 zo dňa 30. apríla 2019, sp.zn. 4Sžrk/8/2018 a sp.zn. 4Sžrk/11/2018 zo dňa 13. mája 2019, v ktorých sa priklonil k riešeniu nastolených otázok v tom smere, že k aplikácii ustanovení náhradného doručenia môže dôjsť iba v prípade, že nedošlo k reálnemu doručeniu, a to najmä s ohľadom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. II. ÚS 65/2010-49 zo dňa 27. októbra 2010.

29. Kasačný súd považuje však za potrebné zdôrazniť, že hoci vo vyššie uvedených rozhodnutiach svoj záver o tom, že len ak nedošlo k reálnemu doručeniu písomnosti, je možné aplikovať ustanovenia upravujúce náhradné doručenie, odvodzuje od záverov vyslovených v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. II. ÚS 65/2010-49 zo dňa 27. októbra 2010, ktoré sa síce skutočne týkajú otázky aplikácie ustanovení o náhradnom doručení písomnosti, uvedené závery z nich však nevyplývajú. Ústavný súd Slovenskej republiky v tomto rozhodnutí konštatuje najmä: „Aby mohla právna fikcia svoj účel naplniť (dosiahnutie právnej istoty), musí rešpektovať všetky náležitosti, ktoré s ňou zákon spája. Ak nie sú všetky právne náležitosti splnené, súd nie je oprávnený naplnenie fikcie konštatovať.“

30. Kasačný súd však okrem vyššie uvedeného si dovoľí poukázať na skutočnosť, že precíznym preštudovaním nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. II. ÚS 65/2010- 9 zo dňa 27. októbra 2010, nemožno vôbec dospieť k aplikácii jeho záverov na predmetnú preskúvanú vec, pretože vo veci rozhodnutej uvedeným nálezom išlo o diametrálne odlišný skutkový a právny stav vecí. V danom náleze sa riešila problematika súdnej fikcie doručenia, ktorá má síce obdobné znaky ako fikcia správna, avšak zo záverov uvedeného nálezu vyplýva okrem iného i konštatácia, ktorá hovorí: z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu však nevyplýva, že by sa najvyšší súd bol vôbec zaoberal, resp. že by skúmal splnenie zákonných predpokladov na uplatnenie fikcie doručenia predpokladanej citovaným ustanovením § 47 ods. 2 OSP.

31. Zákonné predpoklady pre aplikáciu inštitútu v danej preskúvanej veci však sporné absolútne nie sú, a preto nejde o posudzovanie rovnakého, alebo obdobného prípadu a je potom len logické, že v tejto veci nemôže vychádzať kasačný súd z precedenčnej zásady a ani na tento prípad podľa názoru kasačného súdu nemôžu potom dopadať ani právne závery uvedeného nálezu ústavného súdu.

32. Ohľadom riešenia sporných otázok kasačný súd ďalej dáva do pozornosti rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky sp.zn. 5As/44/2007-93 [NSS 1072/2008], v ktorom tento konštatoval, že základným predpokladom efektívneho správneho konania je vzájomná súčinnosť a spolupráca správnych orgánov a účastníkov konania. Práve v zmysle tohoto základného princípu je nutné vidieť a hodnotiť konkrétne počínanie účastníkov konania. Rovnako v tomto smere je totiž nutné vidieť praktické naplnenie zmluvného poňatia štátu, predstavujúceho konsenzuálny odraz presvedčenia občanov o nutnosti existencie tejto inštitúcie na ochranu základných práv a slobôd. Vo svojich dôsledkoch by sa totiž tento základný vzorec právnych vzťahov javil ako úplne neefektívny, ak by sa v praxi pripustilo zneužívanie jednotlivých procesných inštitútov na obchádzanie a celené obštrukcie, v konečnom dôsledku znemožňujúcim faktické pôsobenie práva. Zároveň vyslovil, že doručenie správneho rozhodnutia podľa § 24 ods. 1 správneho poriadku z roku 2004 nastáva márnym uplynutím desaťdňovej lehoty; neskoršie faktické prevzatie rozhodnutia nemá na právne účinky doručenia už žiadny vplyv. Dôkazné bremeno ohľadne tvrdenia o nemožnosti vyzdvihnúť si písomnosť v ustanovenej lehote, o ktorej plynutí a právnych dôsledkoch jej márneho uplynutia bol účastník v oznámení o uložení písomnosti poučený, postihuje účastníka konania, nie správny orgán. Taktiež skonštatoval, že ak sa zdržiaval účastník konania na danej adrese od začatia konania, v jeho priebehu preukázateľne preberal písomnosti, ktoré mu tam boli doručované správnym orgánom, pričom nič nenasvedčovalo tomu, že by mal úmysel zmeniť miesto pobytu, správnejmu orgánu neoznámil inú adresu na doručovanie a až po vyzdvihnutí písomnosti, u ktorej nastala fikcia doručenia tvrdil, že v dobe doručovania bolo miesto jeho

pobytu odlišné, nemôže takáto námietka účinky doručenia zvrátiť.

33. Súčasne kasačný súd pokladá za potrebné poukázať na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 8Sžo/134/2008, v ktorom sa zaoberal aj otázkou právnej fikcie a vyslovil, že v prípade náhradného doručovania je ustanovením § 24 správneho poriadku konštruovaná právna fikcia, že účinky doručenia písomností nastanú ex lege po uplynutí ustanovenej doby aj voči tomu, kto písomnosť fakticky neprevzal. Účelom fikcie doručenia v správnom práve rovnako, ako i v správnom súdnictve je posilniť právnu istotu účastníkov administratívnoprávnych vzťahov. Právna fikcia, ako nástroj odmietnutia reality právom, je nástrojom výnimočným, striktno určeným pre naplnenie tohto jedného z hlavných ústavných postulátov právneho poriadku v podmienkach právneho štátu. Aby mohla právna fikcia svoj účel naplniť (dosiahnutie právnej istoty), musí rešpektovať všetky náležitosti, ktoré s ňou zákon spája a ak sú všetky zákonné náležitosti splnené, správny súd je oprávnený naplnenie fikcie doručenia skonštatovať, pretože neskoršie faktické prevzatie správneho rozhodnutia účastníkom, nemôže mať na právne účinky už skoršieho doručenia fikciou žiaden vplyv.

34. Kasačný súd preto konštatuje, že žalovaný postupoval správne, keď oznámením č. OU-NR-OOP5-2016/013821-2 zo dňa 08. marca 2016 žalobcu oboznámil, že rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa č. V 5473/2015-178 zo dňa 13. novembra 2015 bolo doručené fikciou dňa 10. decembra 2015, hoci žalobca rozhodnutie fyzicky prevzal dňa 17. decembra 2015, a teda odvolanie proti rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa, doručené okresnému úradu Nitra, katastrálnemu odboru dňa 30. decembra 2015, bolo podané oneskorene, po márnom uplynutí zákonnej 15-dňovej lehoty.

35. Vo vzťahu ku kasačnej námietke, spočívajúcej v tvrdení, že krajský súd sa nevysporiadal so skutočnosťou, že žalobca nebol pri spísaní a podaní správnej žaloby v predmetnej veci zastúpený advokátom v zmysle § 49 ods. 1 SSP, kasačný súd uvádza, že v prejednávanej veci bolo konanie začaté dňom doručenia žaloby Krajskému súdu v Nitre dňa 4. mája 2016, teda za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku. Ustanovenie § 49 ods. 1 SSP nadväzuje na úpravu povinného právneho zastúpenia, zakotvenú v Občianskom súdnom poriadku v § 250a, ktoré však nezakotvuje povinnosť, zavedenú až Správnym súdnym poriadkom, aby žaloba bola podaná (spísaná) už priamo advokátom, resp. práva znalou osobou. Navyše žalobca dňa 13. septembra 2017 predložil Krajskému súdu v Nitre plnomocenstvo udelené Advokátskej kancelárii Lawservice, s.r.o. na zastupovanie v predmetnom konaní, čím splnil povinnosť obligatórneho právneho zastúpenia. Kasačný súd preto nepovažoval túto námietku sťažovateľa za dôvodnú.

36. Pokiaľ ide o označenie sťažovateľa v napadnutom rozsudku, Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na skutočnosť, že Okresný úrad Nitra má spôsobilosť byť účastníkom súdneho konania a samostatne konať pred súdom. Je miestnym orgánom štátnej správy, tak ako ho definuje zákon č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Rozhodnutia napadnuté žalobou podanou v tomto súdnom konaní boli vydané jednotlivými organizačnými útvarmi Okresného úradu Nitra, teda boli vydané uvedeným miestnym orgánom štátnej správy, ktorého pasívnu legitimitáciu nemožno poprieť.

37. Na základe uvedených dôvodov dospel kasačný súd k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná, pretože krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa doterajšej úpravy Občianskeho súdneho poriadku mohol Najvyšší súd Slovenskej republiky v prípade, ak zistil dôvodnosť podaného odvolania, aj sám zmeniť rozhodnutie krajského súdu a žalobu zamietnuť. Podľa novej právnej úpravy SSP to už nie je v zmysle § 462 SSP možné. Revízná právomoc zostala Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky zachovaná len v prípade, ak bola žaloba zamietnutá. Vzhľadom na okolnosť, že krajský súd nerozhodol uvedeným spôsobom, kasačný súd preto nemohol postupovať inak, ako pristúpiť k zrušeniu napadnutého rozsudku krajského súdu v zmysle § 462 ods. 1 SSP a vráteniu veci na ďalšie konanie.

38. Úlohou krajského súdu bude v ďalšom konaní vo veci opätovne rozhodnúť s poukazom na to, že

právnym názorom kasačného súdu je krajský súd viazaný (§ 469 SSP). Krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania podľa § 467 ods. 3 SSP.

39. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.